

La vida missionera del P. Joaquim Rosselló i Ferrà tingué com a escenari una illa de la Corona espanyola que, al llarg del segon mig segle XIX i principis del XX, passà per transformacions sense parió en èpoques anteriors. Hi hagué un règim monàrquic constitucional, relativament pacífic, dominat per brillants parlamentaris i polítics pactadament corruptes i ideològicament moderats. L'Església i l'Estat eren poc sensibles a la sort de les masses obreres i als pagesos, els avanços higiènics i sanitaris els multiplicaven cada dia, ja que baixaven la mortaldat infantil i allargaven l'esperança de vida. Encara imperava la Cristiandat, i el papat i l'episcopat no arribaven a reconèixer l'autonomia de la ciència, de la política i del pensament.

Culturalment som a l'època de les restauracions, que volen sortir del mal son de la Revolució Francesa i de les ideologies racionalistes del segle XVIII. El romanticisme canta els ideals religiosos, recobra les llegendes i mites dels pobles, els màrtirs místics i sants dels cristians, i vol retornar a l'Edat Mitjana i al Segle d'Or.

La Cristiandat ressuscitava de les cendres revolucionàries, i també sorgia un nou tipus de prevere i de vida religiosa, sobretot femenina, que eren animats d'una religiositat més purificada, menys polititzada i que poc a poc s'allunyava del poder. Així era més lliure per a la pastoral, per al servei de les masses pageses mallorquines. Les devocions encara ofegaven la litúrgia, que a poc a poc tornava a ser el nodriment dels creients, sobretot els que entraven dins la pràctica de la comunió freqüent. La Restauració catòlica trobà els seus

símbols també en els santuaris marians, que a Mallorca culminà en la coronació de la Mare de Déu de Lluc (1884), i en la devoció als Cors de Jesús i de Maria, més estesa del que solem creure.

Amb l'Estat modern, per primera vegada hom feia entrar en els pressuposts les despeses que ocasionaven una minsa escolarització, una incipient atenció als malalts i vells. Però el gran buit consistia en la manca de mans per a oferir la felicitat dels ciutadans, com ambicionava brindar-la la societat liberal.

L'article del professor Pere Fullana fa avançar el nostre coneixement sobre com un prevere de la Congregació de l'Oratori de Sant Felip Neri, i llavors fundador dels Missioners dels Sagrats Cors es va moure sense causar esgarrinxades en aquella societat en accelerada transformació. Aquest estudi matisat, que defuig una mena de daltonisme historiogràfic, i ajuda a entendre com existia la policromia dels liberals força catòlics, i fins i tot de comunió diària, que posaven fites a les intervencions eclesiàstiques en la cosa pública. Els colors encara es multiplicaven si observam que molts amics del P. Rosselló, com Miquel Maura, A. M. Alcover, Miquel Costa i Llobera eren carlins, el que ens fa pensar que el P. Rosselló devia sentir qualche propensió vers aquest corrent. Aquests i molts altres eclesiàstics eren animats de zel apostòlic, que els alliberava de la càrrega política, i esdevenien capaços de donar la vida per la salvació dels germans. Per aquests viaranys hi trobarem el P. Rosselló, i els companys missioners populars de tot Mallorca.

Entre les forces espirituals que envigorien els restauradors catòlics de Mallorca emergí la gran figura del Beat Ramon, ermità, místic i màrtir, més admirat i venerat que no llegit, en la primera meitat del segle XIX, del qual el P. Rosselló anunciava

que seria canonitzat fora les vies ordinàries, i al qual seguí establint-se en la muntanya de Randa, a Sant Honorat, com ho escriví en les primeres Regles, de l'any 1890. És aquesta la faceta que ha treballat el P. Jaume Reynés.

Joaquim Rosselló, des de la infantesa va ser enriquit per “un sentit espiritual”, que ell va agrair a Déu i va explicar delicadament en la seva ancianitat. Una de les expressions d'aquesta profunditat interior la conservam encara plàsticament en uns canelobrets i altres objectes litúrgics, amb els quals jugava imitant els preveres en la celebració de la missa. El sentit espiritual, la devoció al Cor de Jesús, impulsora de la comunió freqüent, feren de Mn. Joaquim Rosselló, al llarg de la vida, com a oratorià i com a missioner dels SS. Cors un missioner exemplar, també en la celebració. Quan era prior de Lluc n'hi havia que parlaven del mode de celebrar dels missioners, com si fossin influenciats pels costums francesos, que protagonitzaven els començaments del moviment litúrgic, animat més tard pel bisbe Pere Joan Campins. El P. G. Seguí ha resseguit el tarannà del P. Rosselló, i ens mostra com la freqüència de la comunió demanava la de la confessió, aspecte que avui molts catòlics no tenen tan present, i d'aquí el missioner passava a celebrar amb dignitat i senzillesa l'eucaristia diària, d'una “manera pausada i devota i edificant”. Tan fidel era a la missa diària, com a la celebració, si era possible amb un company, de la litúrgia de les hores, molt més llarga que en els nostres dies. El P. Joaquim no va preparar la reforma litúrgica, sinó que va celebrar dignament i fructuosament.

El P. Manuel Soler ressegueix la ja esmentada devoció al Cor de Jesús, i les diverses modalitats que va adoptar, i ens mostra com el P. Joaquim va heretar les aportacions de les grans místiques centreeuropees, i va conèixer la tradició més recent, difosa per santa Margalida Maria d'Alacoque.

Ara bé, ell va aconseguir que aquesta devoció arrelada en els convents sortís al carrer, mantenint-la lligada a la freqüència de sagraments, inspirant-se, a més, en la dita evangèlica de calar foc al món, el P. Joaquim va albirar encendre el món en aquest amor, aportació cabdal en una societat que s'obria al pluralisme, i que començava a entendre més la invitació que la pressió social. Va alleugerir aquesta devoció de moltes pràctiques, i la va projectar com una espiritualitat amb els ulls fits en el Déu amor, que ens mostra fins a l'extrem que el Crist, sobre la Creu, és traspasat per a mostrar fins a on arriba el seu amor al Pare i als homes.

D'una anàlisi de la societat que entrava en el liberalisme, que hom considerava que refredava el cristianisme, i del fervor espiritual calat per aquests nuclis d'espiritualitat, que brollen d'una manera d'entendre les Escriptures, envigorida per la mística del Beat Ramon, sorgí un projecte missioner que, a partir de la reforma alfonsina de 1874, va engrescar el P. Joaquim Rosselló, altres preveres oratorians i diocesans, així com, de tant en tant, qualche jesuïta, i es va congriar un equip missioner. ni oratorians ni preveres diocesans eren tradicionalment missioners. Aquella experiència feia esperar que l'equip es consolidaria en una associació. L'any 1890, empès pel bisbe Jacint M. Cervera, el P. Rosselló fundava la Congregació de Missioners dels SS. Cors, a l'ermita de Sant Honorat i inaugurava el ministeri missioner, amb uns exercicis espirituals al presbiteri, presidit pel bisbe. Era l'altre objectiu missioner, donar nou alè evangèlic i esperit apostòlic als preveres, cada dia més concentrats en el seu ministeri pastoral, i no tan vinculat al benefici. Aquesta projecció espiritual i eclesial és estudiada pel ja traspasat P. Pere Riera i pel P. Josep Amengual.

Mn. Jaume Obrador brinda una panoràmica de la història del moviment missioner en l'Església, i en matisa les

característiques, fins a arribar als plantejaments del concili Vaticà II, que toquen la llibertat de la fe, l'ecumenisme, i ens fan veure com la teologia de l'alliberament i altres corrents teològics han contribuït a un aclariment cabdal per ajudar a veure que la missió no és tant per a implantar l'Església com per a anunciar la presència del Regne de Déu, finalitat que, sense el bagatge teològic d'avui, hauria copsat el P. Rosselló, quan va expressar la finalitat de la congregació missionera, tot inspirant-se en dos textos evangèlics: cercar el Regne de Déu i donar fruits de missió, amb tots els mitjans possibles, en una societat plural.